

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen, Kedd, November 8.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospétisor egyszeri belgátalért 5kr	
Bélyegdíj minden hirdetésért kilón 10 kr	
Nyiltér 4 hasábospétisorért 20 kr.	
Hirdetést vagy reklamot magában foglaljt ujdonság sora 50 krajnár.	

218. szám.

A monarchia védképessége.

Alig van ember, a legtehetősebb és legváncosabb delegátust sem véve ki, aki mint a „Pester Correspondenz” — etől tudósítják, a delegációs tárgyalások megnyitását, és különösen a külföldi bizottság első ülését oly türelmetlenül várta volna, mint Bylandt-Rheidt. Az osztrák-magyar hadügyminiszter nemcsak takarékos és lelkiismeretes számító, hanem egyszerű és alkotmányos felelősségérzetű is, oly hatalmas, oly teljesen elhatárolt államférfi is, hogy reá minden nagyobb előleges indemnitás, melyet neki a közbizalom engedélyezett, valóságos nehézségként nehezedik s alig várhatja, hogy a beható elszámolás és megokolás által a szertől ismét megszabaduljon. Így tehát ellenzéki Beöthy Ákos-nak, ezen egy kissé nagyon is vehemens kérdezőnek a vállaltát is nemcsak, hogy szívesen fogadta, hanem a legkészségesebben nyilatkozott a 40 milliósi hitel felhasználásának hovatartásáról és pedig oly volubilitással és részletességgel, mely nemcsak a legmesszebbre kíváncsiságot kielégíteni alkalmas, de ellenzéki szempontból is teljesen kielégítő; nagyon meglátszott a miniszteren, mennyire örvendett, hogy ezen fölvilágosításokat, melyek a nyilvánosság elé leendő hozatalra teljességgel nem alkalmasak, bár csak bizalmasan a törvényes ellenőrzésre hivatott testület előtt is, megadhatta. Ha ez után a hadügyi bizottság Tisza miniszterelnök hozzájárulásával elfogadta azon határozatot, hogy a felszerelési hitel eddig fel nem használt részéről a delegáció újabb engedélyezése nélkül semminem összeg ki nem adható, ugy ezt semmiestre sem lehet a miniszter ellen irányított elővigyázati rendszabálynak tekinteni, erre nem forog fenn a legesekélyebb ok sem, és meg kell állapítani, hogy gróf Bylandt a határozatot nem csak eleve

ismerte, hanem épenséggel provokálta azt: hiszi, hogy az eddig elköltött összeggel kijő, felhatalmazást a levegőbe nem kíván.

Mint a felszerelési hitellel, épen ugy fog lenni a fegyverkezéssel is. Ma már nem szenved kétséget, hogy a kis kaliber elfogadása az ismétlődő fegyverekre teljesen elkerülhetlené vált, a mint, hogy Németország, mely három hadtestet már teljesen felszerelt és begyakorolt nagykaliberű ismétlődő-fegyverekkel, ma kényszerítve látja magát a kis kalibert alkalmazni.

A la guerre comme á la guerre: a hadi technika nem törődve az illető állampénztárak nyűgésével mindennap előbbre halad s a mai találmány irgalmatlanul agyon üti, a mi még tegnap mestermű volt.

Az igazságügyminisztérium programja.
Az igazságügyminisztérium általunk is közzétett munkaprogramjáról, „Magyar igazságügy” cz. jogtudományi folyóirat, utolsó füzetében többi között ezeket mondja: Mig az ezen programban ígért teendők legalább részben megvalósulnak, a közleményre csak annyit jegyzünk meg, hogy az a realitás jellegét viseli magán. Az igazságügyminisztérium működése iránt érdeklődő szakközönség, egy kis utánjárással e communicé nélkül is tudhatta, hogy az abban felsorolt munkálatok csakugyan foganatba vannak véve és nagyrészt csakugyan az előkészítés ama haladott stádiumában vannak. A komoly munka ezen első eredményéhez teljesen méltó azon egyszerű, frázis nélküli hang, mely a közleményben feltalálható. Nagyjából részben a törvényhozó testületeken fog mulni, hogy az igazságügyi kormány igyekezete sikeres legyen; nemcsak egy érjük ezt, hogy az előterjesztendő javaslatok mi szaporább tárgyalásáról gondoskodják, hanem azon irányban is hogy a reformokkal járó költségek megszavazásában se legyen túlságosan szűkmaru. A szakkörök hangulatát ismerve, mondhatjuk, hogy a közönség bizalommal van Fabiny ur iránt és sikereket vár tőle. Ohajtjuk, hogy az eredmények meg is feleljenek kétségtelen bizalmának.

A magyar delegáció külügyi albizottságának szombati tárgyalásai, bizonyára az európai sajtó külügyekre vonatkozó megbeszéléseinek jó sokáig kiinduló pontját fogják képezni. Menten minden elbizakodottságtól, — csak elismert tényt constalálunk, hogy mint már évek óta, ugy az idén is a magyar delegációban a külügyi kérdések oly beható és érdemleges tárgyalásban részesültek, melynél különbet az angol parlament története sem mutathat föl. A külföldi sajtó viszhangjáról még csak hézagoss tudomásunk van, de talán épen nem véletlen hogy a legelső — s tegyük hozzá — örvendetes viszhang Olaszország fővárosából, Rómából jött. Crispi olasz miniszterelnöknek organuma, — a „Riforma” oda nyilatkozik, hogy Kálnoky gróf kijelentéseit a szerencsés külügyi helyzet örvendetes megerősítésének tekintti. E kijelentés baráti hangját nemhogy csökkentené, sőt ellenkezőleg emeli a „Riforma” ama megjegyzése, hogy a helyzet létrehozásán Ausztria Magyarország barátai is közreműködtek. Nem a rivalitás, hanem a jogos öntudat önelégült hangja ez. De Ausztria-Magyarország barátai — ugymond Crispi organuma — nemcsak közreműdtek ez örvendetes helyzet létrehozásán, hanem készek ezt fenn is tartani.

Az angol sajtó előttünk tekvő nyilatkozatai, szintén a legrokonoszenvebben emlékeznek meg a szombati külügyi vitáról; különösen kedvezően fogadják Kálnoky gróf ama kijelentését, melylyel az osztrák-magyar külpolitika és az angol politika czéljainak harmoniájára utalt. Az a mozgalom, melyet egyidő óta Salisbury organuma, a „Morning Post” vezet, s mely oda irányul, hogy Anglia határozottan és szembetűnően állást foglaljon a hármass békeszövetség mellett, eredményesnek ígérkezik. Különben még csak pár nap választ el bennünket a londoni lordmajor nov. 9-ki lakomájától, a melyen Salisbury lord nagy beszédét fog mondani s akkor valószínűleg alkalmunk lesz a leghivatottabb oldalról megtudni, mennyiben kész Anglia résztvenni a hármass szövetségnek a békére és a balkánfélszigeti népek önállósítására czélzó törekvéseiben. — Orosz részről csak a felhivatalos „Journal de St. Petersburg” nyilatkoz tát ismerjük, de már ebből is kiviláglik, hogy Kálnoky grófnak a bolgár kérdést illetőleg tett kijelentései, nagyon fájdalmasan bontják meg az orosz közvéleményben eddig mesterségesen táplált illúsiókat.

A keleti vihar-zugból.

Szófiából írják a „Pester Correspondenz”-nek:

„Ferdinánd fejedelem még soká nem lépett bolgár földre, sőt még Naevevics ur sem volt az ebentali kastély vendége, mikor a „Pester Correspondenz” már nyomatékkal hangsúlyozta azon tényt, melynél el nem téré következetességgel meg is maradt, hogy t. i. a Koburg család, mielőtt Ferdinánd herceg a bolgároknak végérvényesen megígérte volna, hogy az övek leend, bizonyosságot szerzett magának a magas porta barátságos támogatásáról. A mai állapot teljesen igazolja ezen előleges föltevést. — Ferdinánd fejedelemnek nincs egy jóakaróbb és tevékenyebb pártfogója sem, mint suverainje Abdul Hamid szultán, a ki a bonyolult s összekuszált tárgyalásokat Oroszországgal eszintenter okosan, sőt ravaszul vezette, hogy partnerét, a ki a diplomaiai játékokban tudvalevőleg egyike a legjobb játékosoknak, végleg a sarokba szorította és schach-matt-tette.

A pétervári kabinet most már bevallja, hogy bolgár politikájával zsákuetzába jutott, maga került azon hurrokra, melyet azért vetett ki, hogy vele a portát fogja meg, és — hogy a labirinth-ból valahogy kijusson — kénytelen lesz a portával így vagy úgy meg-egyezni.

De nemcsak Konstantinápolyban működnek buzgón a fiatal fejedelem érdekében; oly helyen talált támogatásra, a hol annak keresésére soha nem vállalkozott volna: senki más, mint Erroth tábornok, a ki arra volt kizemelve, hogy mint biztos menjen Bulgáriába és a megválasztott fejedelem ottan kiütze, — mint itteni konzervatív körökben, melyekben Errothnak még bolgár hadügyminisztersége korából benső baráti viszonyai vannak, egész határozottsággal híreltik, — emlékiratot terjesztett Giers külügyminiszter elé, melyben Bulgáriában gyűjtött tapasztalatai, a lakosok s az itten viszonyok felől szerzett ösmeretei alapján sürgetőleg ajánlja, hogy a jelenlegi

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az asszony.

Elbeszélés.
VÉRTESI ARNOLDTÓL.
(Vége.)

III.

Déltájban érkeztek meg a püspöki szék-városba. Kópasz, zordon falával már messziről rájok meredt a szeminiárium. Két vagy három papnövendék könyökölt ki az ablakokból s unalmukban eseresznyemagokkal lövöldöztek le az utcára. Trézsi néni a vén gyümölcsös kofa ott bóbiskolt a sarkon. A portás bámészkodva csoszogott elő:

— Hát már vissza tetszett jönni? Leszedték a kocsióról a máhát. Az öreg István meghuzogatta a lovak üstökét, aztán haragosan megfordult a kocsiával.

— Nem tetszik hazaiüzenni semmit? S halkabban, mialatt bozontos szemöldökét keményen összehuzta, utánna tette: — Semmit . . . senkinek! S mikor látta, hogy az urfi nem érti meg, morogva hajtott el.

Az ifju már akkor belépett a küszöbön, meghajította térdét a nagy feszület előtt a folyosón s megoskoltta az üdvözítő vérző lábát a keresztján.

De abban a pillanatban szive összeszorult s ijedten sietett tovább. Ugy érezte, — mintha szentségtörést követne el s mintha valami hang szemére hányná:

— Képmutató vagy, nem ez a te istened, hanem az a földi bálvány, arra gondolsz most is.

Ah! Igen, arra gondol most is. Arra gondol szüntelen. Annak a leánynak a képe elkísérte idáig, itt lebeg körülte, kék szemű mosolygva hivatgatják vissza: minek jármál te hideg, rideg, kietlen utakon, mikor itt az

én forró keblem, melyen megpihenhetsz? Itt a boldogság, itt a szerelem. Ez az élet, az a halál.

Verejték gyöngyözök az ifju homlokáról s mire fölér a lépcsőn a második emeletre, egész arca lázban ég.

— Beteg vagy, pajtás? — kérdezi egy bamba társa csodálkozva.

Szurdoky Lenczi maga sem tudja. Csakugyan mintha beteg volna, olyan hideglelés-téle.

Körülveszik. Talán jó volna lefeküdni? Szurdoky Lenczi nem akar. Nem. Majd elmulik.

Ez nem mulik el. Kimegy az udvarra, egy kis friss levegőre. Kimegy az utcára. Várják de nem tér vissza. Eltelik egy óra, két óra, három óra. Az igazgató aggodva keresteti az egész városban.

A mit hall, az még jobban elremiti. — Csakugyan láttak egy fiatal kis papot, hogy rohant végig az utcán mint az eszeveszett.

Nyomról nyomra megtudják, hogy a „Fehér” vendég fogadóban járt, kereste a kocsi, a melyiken jött, de az már akkor haza ment. Aztán sorra szaladgálta a korcsmákat, a hová a fuvarosok szoktak szállni s a „szarvas”-nál talált is valami kocsi, azt megfogadta és mindjárt föl is ült rá.

A főtisztelendő igazgató ur összecsapja a két kezét:

— Szentséges teremő atyám! az a fiatal ember megbolondult!

A fuvaros, a ki vitte, az nem igen gondolhatott mást; de neki mindegy uri pasasér tisztességesen megfizet, még bort is adott a kocsisának, a hol megittatnak.

— No az ur isten segítse a dolgában! — küszönté rá a kapzsi paraszt.

Annyi szent igaz, hogy furcsa dolga lehet a fiatal urnak, mert a besenyői határban leszál s azt mondja, hogy már onnan csak gyalog megy be a faluba.

Senki sem sejt, Besenyőn, hogy e szép nyári este mit beszélt egy fiatal ember egy fiatal leánnyal bizonyos rácos kis kertecskében. Senki sem hinné el, hogy egy uri családból való ifju, a kinek négylovas kocsin illenék leánynevőben menni, csak egy gyalog, porosan, a hogy jött az útról, berontson egy jól nevelt kisasszonyhoz s a kisasszony a helyett, hogy megbotránkoznék, a nyakába borul s kipirult arccal, örömtől repeső szívevel szalad az anyjához:

— Anyám! anyám! Lenczi megkért. — Szeret. El akar venni!

A harangzó jelent ugyan valamit Szurdoky Gábor urnak:

— Tekintetes uram, a főtisztelendő ifju urat láttam a falu alatt.

De arra azt feleli Szurdoky Gábor ur. — Részeg vagy te, Jóska fiam.

Hanem mikor az esteli harangzó után beállit Lenczi maga, már akkor megrökönyödik a nemes uri ember.

— Jajajaj! Beszélni szeretnél, ugy-e? Tudom, tudom már.

Gabi, Feri rá esnek az öcsésükre. Hát ez a tisztesség? Ez a családi szent kötelék tisztelése?

Hanem az öreg esüggeden int a kezével, hogy hagyják abba. A ki egyszer női kézbe került, hiába annak okos szó. Nem is vesztegeti rá az öreg, csak annyit kérdez, hogy hát ki legyen a jövendőbeli?

A két testvér még igyekszik fölvilágosítani a szerencsétlent:

— Hát neked is asszony kell? Nem okulsz a mi példánkon?

De az nem okul. Senki példáján sem okul, az ő választottja nem hasonlít senkihez lángoló arccal, villogó szemekkel beszél róla. Olyan nincs több a föld kerekén, az angyal.

— Hát nem tudod te boldogtalan, — kiált Feri elkeseredve, — hogy mind angyal

addig, míg menyasszony? Hanem aztán? . . . Aztán?

— Aztán? viszonozza Menci — Aztán hiu, préda, kacér, veszekedő lesz, tudom, ha a férje lelketlen, haszontalan korhely, kártyás és a szolgálók után szaladozik . . .

— Csitt! csitt! — ugrik oda Gabi, hogy befogja a száját. — Ne prédikálj, nem vagy már pap. Még meghallják ott a másik szobában az asszonyok.

A két fiatal elhallgat. Az öreg Szurdoky Gábor busan lógatja nagy kopasz fejét. Már nincs mit tenni, lakodalomra kellkészülni csakugyan.

— Hja, azok az asszonyok, azok az asszonyok. Hogy egyikünk sem szabadulhat tőlük!

Két házasság.

— Eredeti regény egy kötetben —
Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

(23)

XVII.

Ladányiné, a nagyra vágyó képzeldő nő, egymagában ült boudoirjában, melynek falait, anyja, a született grótnő nagynevű őseinek élet nagyságu képei fedték.

Magasra emelt fölvel, büszkén szokta tekintetét végig jártatni ezeken az ódon képeken, míg keble dagadt a fenncsapongó tervektől.

Azonban az utóbbi hetek nagyon megtörték őt; most midőn egyedül érzi magát, lesújtottan néz maga elé s nagyokat sóhajt, miután magas tervei egyenkint elképzelhetetlen módon halomra dőlnek, mintha egy láthatatlan gonosz szellem romboló kezeivel igyekeznék megsemmisíteni pokoli dévajkoddással mindazt, mit ő idegeinek egész megteszülésével képzetében megalkotott.

Ladányiné szinte meggyőnyedt az elke-seredettségtől, erélyessége elhagyni látszott

aralkodó konzervatív és habár külsőleg nem is, de benső lényegében mégis az orosz aspirációknak kedvező áramlat a bolgár kérdés békés elintézésére és rendezésére használtasák fel.

Nacsevic a legbensőbb és legbefolyásosabb tanácsosa Ferdinánd fejedelemnek. Nacsevic a feje a becsületes konzervatívoknak Bulgáriában.

Ugyanezen Nacsevic volt minisztertanácsa Ernrothnak és azóta mindez óráig bizalmas jó barátja. Ezzel minden meg van magyarázva.

Külföld.

Az a fenyegetés, hogy olasz háború esetén orosz részről — természetesen nem hivatalos alakban — Abissziniá támogatást fog találni, úgy látszik csakugyan teljesedésbe megy. Most, hogy a hadüzenet minden pillanatban várható s az olaszok már legközelebb megkezdik az akciókat, egyszerre azt jelentik, hogy Tripoliszon át orosz kalandorok igyekeznek Abissziniába eljutni. — Számuk természetesen nem lehet valami nagy, de mindenesetre jellemzi a hatalmak viszonyait, hogy az orosz közvélemény ily módon igyekszik bajt szerezni Olaszországnak, melyet ellenségnek tekint, mióta ez a középeurópai hatalmakhoz csatlakozott.

A görög alkotmányos viszonyokat furcsa világításba helyezi azon tény, hogy a kamara az új ülészakban még nem kezdette meg működését, mert a képviselő urak sohasem jelentek meg olyan számmal, hogy illethetesen tartani. Ennek folytán a kormány még a budget előterjesztését is elhalasztani volt kénytelen.

Szófia-ban tegnapelőtt érkezett meg az első vasuti vonat. Az esemény a bolgár fővárosban nagy nemzeti tüntetésekre adott alkalmat.

Napi hírek.

A királyi segélye. Öcs. és kir. felsége a hozzá segélyért folyamodó özv. Czeglédy Józsefnek a szoboszlói lakosnak magán pénztárából 20 forintnyi segélyt adományozni kegyeskedett.

A vármegye házából. Dégenfeld József gr. főispán a hajdumegyei december havi rendes közgyűlés határidejéül, f. évi decz. 14-ik napjának d. e. 9 óráját, a számonkérésék, melyen a számadás f. é. nov. 15. napjáig fog követeletetni, — f. é. decz. 3-ik napját, végre az állandó választmány ülésére decz. 6-ik napját tűzte ki. A közigazgatási bizottság november havi ülését 14-én tartja d. e.; ugyanazon délután pedig az erdészeti albizottság ülészik.

Athelyezés. A debreczeni közös hadseregbeli tisztikar egyik ekvivalens tagját vesztíti el már a napokban, s ö v é n y h á z i N e u h o l d E m i l órnagy urnakeltávozása által, ki a november havi kinevezések alkalmával Ungvárra lett áthelyezve a 66. sz. Toscana nagyhereghez nevével nevezett gyalogezredhez, hol Debreczenbe jövetele előtt is szolgált. Távozását nem csupán tisztársai, hanem polgári előkelő társadalmi köreink is a legmélyebben sajnálják, melyeknek tiszteletét és szeretetét finom modora, műveltsége és jó magyarsága által rövid idő alatt a leg-

öt, a sok baj, kellemetlenség és düh elfárasztotta őt, tul feszült idegeit a szenvedés erősen megtámadta, egész alakján lankadság ümlett el, úgy érezte, hogy már nem bírja soká a harcot a világgal, mert annyira kimerült, elgyengült. Arcát fájdalmas redők szánták be, haja össze vegyült, hirtelenében nagyon megöregedett.

Kinzó tépelődéseitől fáradtan nyugodott egy pamlagon, midőn Elemér a szenvedély lángjaitól üzetve rontott be hozzá.

Ladányiné meghökken, a mint fia dult arcát megpillantá, rögtön felegyenesedett, még gyermekei előtt sem akarta bevallani, hogy tulajdonított idegei nyugalmat igényelnek. A búske parancsoló urnót, ki még azoktól sem tűr meg ellentmondást, kiket szeret, ne lássa soha senki megtörtén, ellágyultan.

— Mi az? mi történt már ismét? Miért vagy annyira felhevülve? kérdé gyors egymásutánban Ladányiné, kit hideg borzongás futott végig a mint egy újabb megtámadtatásra gondolt.

Elemér közelebb lépett hozzá s miután kezét tiszteletteljesen ajkaihoz emelte, ekképen szólt:

— Anyám kérlek, szentelj nekem egy kis időt és légy kegyes engemet meghallgatni.

— Mit jelentesz engem az ünnepélyes bevezetés? szakította meg Ladányiné azonnal fiát. Ugy-e te is azt a háládatlan, makacs teremtest akarod núl venni, a ki annyi szégyent és bajt hozott egész családunkra? Ah! Ugy-e, kitaláltam a gondolatodat? Megőrülök! Nem bírom már tovább a sok csapást.

Elhomályosult meredező tekintetét nehezen emelve fel fiára, szíve tüstént rémítően össze szorult, és az arcát ellepő halványosság s kitárgult orlyukai a bensejében rohamosan kitörő küzdelmes indulatokat jeleztek.

Elemér azonban határozott feleletet adott.

teljesebb mértékben megnyerte. A derék katonatiszt színházunknak is egyik legszorgalmasabb, mindennapi látogatója volt:

Városi javadalom bérbeadása. Ma tartották meg a Debreczen város tulajdonát képező szovati regalé bérletére a második árverést, miután az első, október hó 6-dikán sikertelen maradt. Csak hogy ma is árlejtettek és nem árverelték a közel negyfélszáz ezer lakossal bíró Szovát község regaléjára, a mennyiben még az eddigi 3615 forintármenő bérlet összegét sem adták megérté; legfőbbet ígért Aron Miksa, f. i. 2150 frtot így a szovati regalé az övé lett.

Boszorkány világ H-Nánáson. A múlt hó utolsó napjaiban, — mint Nánásról írják lapunknak — Dézsi Gáborné ellen a kir. járásbíróság egy bírói szemlélt foganatitandó Berenesy János, Lipthay József ügyvédekkel, Hegedüs Pál mérnökkel és a kellő számu szakértőkkel kiköszött a várostól 1/4 órányira fekvő „Zajgató” dőlőbe. A szakértől leszállva, gyalog mitől sem félve, mit sem sejtve sétált a bizottság Themis istennő derék áldozójára a közírszetelet kérdemlő kir. járásbíró ur vezetése mellett. A pár száz lépésnyire fekvő magas domb tetején napraforgó szárból és büvös fűvekből készült vitályú túnt fel a látóhatáron, melyből észrevétlen egy alak csirok seprón lova-olva, egyik kezében ismeretlen tárgyat, míg a másikban egy üles hosszú pálcát tartva gyorsan közeledett a domb lejtőjén az igazságszolgáltatás bajnokai felé. A középkorban kétségbeestek volna talán, midőn a mondott alak kis gubája az ösi szelben repült feje felett, mit sárkány szárnyának könnyen nézhetett a phantásia, s hirtelen megállott a dülő uton. Majd érthetetlen szavakat motyogva a dülő utra lehelyezett egy literes üveget büvös folyadékkal telve, melyet halotti fekete fátvillal bekötött, s mellé lezsúrta a hosszú botot s ezzel keresztbe e seprőt elhelyezve, ekként rikácsolt: „Ne tovább! ide senki ne merészeljen lépni! E földre csak ezen (a babonás eszközökre mutatva), vagy az én testemen keresztül juthatnak az urak!” Erélyes járásbírónk azonban megdorgálva Dézsiné asszonyt, átlépett a dülőn s akadálytalanul megtartá a szemlélt. Milyen jó, hogy a boszorkány pörököt Kálmán királyunk eltörölje! vajha úgy írhatta volna ki a népből is a babonát, hogy azzal élni a XIX. század végén Dézsiné asszonynak se jöttöt volna eszébe!

Rác Károly zenekara holnap este Vilmos Lajos sörszakmokban fog játszani.

Leugrott a robogó vonatról. A Debreczenből Nagy-Károlyba siető vonatról a Somos erdő közelében leugrott, egy rab, kit két csendőr kísért. A vakmerő embernek Jederán Juon a neve, néhány évvel ezelőtt a szatmári törvénytörlesztés sulyos testi sértés miatt letartóztatta, de a börtönből megszökött. Akkor országzszerde köröztek, de nyomára nem jöhettek. Most pár év után, Kolozs megyében, orgazdaság miatt elfogtak egy embert s ki-tünt, hogy ez a régóta keresett vizsgálati fogoly. Illetőségi helyére, a szatmári törvény székhez szállították Kolozsvárról egy őrmester és egy csendőr kíséretében, megvasalva. A vonaton elaludtak a csendőrök és ez alkalmat a fogoly felhasználva, az őrmester táskáján lógó kulcsal kinyitotta bilincseit s valóságosul meg, míg őrei jó aludtak, felcsiszolta a kupé ajtaját s leugrott a Somos erdő mellett. A vonat személyzete látta ugyan, hogy

valaki leugrott, de mert már közel voltak Nagy-Károlyhoz, nem állították meg a vonatot. Jederán daczára annak, hogy hanyatt esett csakhamar feltápázkodott és elünt. Hiába keresték azután, nem akadtak rá.

Mikör illuminál H-Nánás? Ezt volna jó tudni! Pár évvel ezelőtt a pályára indóházától a városházáig oszlopokat állítottak le, melyekre petroleum lámpákat helyeztek. Ezen lámpák világítottak este 6-7 óra között a mult éveken télen a vasutról jövőeknek; de a folyó évben már a lámpáknak, melyek tavaszszal az oszlopokról levették és a város háza padlására elhelyeztettek az oszlopokra visszakerülni és világítani nem szabad. Szegény 60 darab lámpa örök sötétségre vagy a porlepte padlásra kárhozatva! Rendeltetésed a világítás volna, ha börtön büntetésre itélve nem volna talán örökre!

A Magyar Király kávéházban ma zene estély tartatik.

Találtatott az Ondódon 20 db. zsák Tulajdonosa kellő igazolás mellett átvetheti a IV. kerületi (mező) rendőrkapitányságnál.

A nyíregyházi nagyvásár e hó 17-én fog megtartani.

Adakozunk az aradi vértanúk sírjára! A nagyváradi jogakadémia polgárai, kiknek küldöttsége okt. 6-án koszorút helyezett az aradi vértanúk sírjára, e sírhelyet körülvevő tér megvétele és díszessé tévése érdekében mozgalmat indított meg s e végből lelkes hangon, nemes érzésektől áradozó felhívást bocsátott ki Magyarországi ifjúihoz és honleányaihoz, hogy adakozzanak filléroikkel e szent szélra. A felhívás megkötöttet a debreczeni főiskola ifjúságához is mely bizonyára ezuttal is nevéhez és fényes múltjához méltóan rója le a kötelesség ta.ozását az aradi vértanúk emléké iránt. A szóközi erőttel duzzadó felhívás legszebb részét ime itt közöljük mi is, azon reményben, hogy a városi közönség szívében is kellő viszhangra talál az „1849. október 6-ka véres betűkkel van beírva nemzetünk történetébe. Szívünk dobogása elalél, midőn történelmi buvárkodásaink közt a rémnap eseményeihez közeledünk, — ag. unkbán borongós gondolatok támadnak s könnyes szemekkel vesznék tudomásul hazánk 13 nagy férfának fenségessé, mártyr haláláról. Megrendül a hit, hogy ez végbe ment s ma, 38 év múlva is oly leverőleg hat reánk e nap emlékezte, oly élénken látjuk magunk előtt e vézertes tragédiát, hogy mély keserv árad el egész valónkn s valami kimondhatlan őszlön, vagy vezérel bennünket felkeresni a helyet, hol ők kivégeztettek, megcsókolni a vérről áztatott földet, leborulni a porba, melyet utóljára tapostak, s éretők imát rebeve tenni meg a szent fogadást, hogy élünk minden pillanatában minden érzésünk, minden cselekedetünkben a hazza szabadsága, nagysága és boldogsága lesz a mi vezéreszmnénk. Ezen érzelmek vezettek bennünket, midőn elhatároztuk, hogy felkeressük a vesztőhelyet hol Arad lelkes, hazafias ifjúsága emlékkövet állított fel, hogy addig is, míg a „Szabadság-szobor” elkészül, ne maradjon jeltelemül a hely hol nemzetünk dícsőségét, létét oly hosszú időre aláásták ádáz elleneink. Arad érdemes polgárainak nemzetünk nagy hálával tartozik; mert nem csak az emített emlékkövet az ő művök, de a két év múlva felállított szobor költségeinek legnagyobb részét Arad város és Aradmegye hazafias polgársága viseli: — Ez áldozatok nagyságához nem kell komentár. Údv. Arad város és Aradmegye lelkes polgárainak! Údv. Arad nagyra-

ró ifjainak! Hazánk ifjai s leányai! Arad lelkes ifjúsága feállította a vesztő helyen a emlékkövet, de ez emlékkövhöz kukorica földet ken vezet a tulajdonosok szívessege által megdelkezésre bocsájtott — ut, s ninos helygyülekezhettek. Azért most az aradi honvédegyelet leghöbbs vágya, hogy a vesztőhely körülírt tért megvásárolja, a Maros áradásai ellen biztosítsa, s befásítsa, hogy a rendezettség má külsőleg is jelezze az ország nagy momentumot, melynek a hely volt színtere s ne legyen kénytelen a hazafi az emlékkö rövid megtekintése után rögtön a mesztáros városra visszatérni, hanem a fák árnykában megpihenve elmerenghessen a múlt vértanúinknak. Rendezni óhajják a tért, hogy az idegen, ki ott megjelenik, ki felkeresi a gyászhelyet, mert a hősök, kik ott elhaltak az emberiség eme legszentebb közös kincsének, a szabadságnak áldozatai, megnyugodva térjen vissza honába s hirdethesse, hogy a magyar népnek van jövője: mert az oly nagy érdemi, hogy hatalmassá, boldoggá legyen. E munkálatok mindössze 3 vagy 4 ezer frtot vesznek igénybe, s miután Arad város és megye már eddig is óriási áldozatokat hoztak, nem akarja az aradi honvéd egyelet, hogy ismét igénybe vegye áldozatkészségüket. De nem is szabad engednünk, hogy vértanúinkat mindent egy város, egy megye tegyen meg. Hisz a hősök, kik ott kivégeztettek Arad, de Magyarország vértanúi, az igaz eszme, melyért véruket kiontatott, közös, mindnyájunké. Két év múlva leleplezik a „Szabadság-szobor” s a nagy szerű nemzet ünnepe a magyar ifjúságnak nem szabad hiányoznia! Adjátok össze filléreteket, sorozatok mellénk, — s minden ifju s leány kit e föld nevelt, ki édes hazai nyelvünkkel vallja anyanyelvének, csak valamivel is hozzájárul e magas czél eléréséhez — és hol fog találkozni egy is, kinek keblét nem dicsogathatná büszkén azon öntudat, hogy ő is hozzájárulhatott eme nagyszerű művhöz, hol lenne oly hazafiatlan ifju, ki ez alól magot kivonná? — úgy két év múlva, midőn a szobor lelepleztetik, be lesz fásítva a gyászter környéke, véde legyen a Maros támadásai ellen az emlékkö, — s e tér rendezettségá büszkén fogja hirdetni a világnak, hogy a magyar ifjúság méltó nagy elődeikhez, hogy a hősök, kiket tragikai végök Arad gyászterén ért el: nem hiába szenvedtek vértanúhalált; mert a hon ifjúsága tud lelkesülni nagyjaiért; mert e hon ifjúsága tisztelti, ápolja azok emlékezetét, kik a hazáért este nek áldozatul. Fel tehát Magyarhon ifjúsága, fel tehát testvéreink! Tegyük kizárólagos tulajdonunkká e helyet ez által is manifestálva, miként első, legszentebb előtűnk: a hazza, a szabadság! Nagyvárad, 1887, november hó Rohay Béla, önk. egyll. elnök Weisz Bertalan, önk. egyll. főjegyző. Szarukán Zoltán. Kripta Henrik, Szamsztág József mint a gyűjtéssel megbízott bizottság tagjai.

A legolcsóbb aszfaltírozás. H-Nánás város mióta vasutja van, a pallózat felelőgesnek tartja, mert a jó isten késő őszel nagy mérvben áztatja meg termő agyagos talajt, mely két lábny mélyen felázik, s a járókelők lábai alatt ezen hig talaj annyira el-készül, hogy csak úgy fénylik mint a szurok. Ilyen a közlekedési gyalog és szekér út H-Nánáson őszszel és tavaszszal, a mit is a hadorogjak nagyon dícsérnek mind en pnteken.

— Ah! végtére egy őszinto, egy igaz ember! Igazad van, az a silány, rágalmozó, irigy világ nem érdemli meg, hogy feláldozzék érte egyéni boldogságunkat.

— Szegény asszony maga sem tudta, hogy mi történik vele, de a pár pillanat alatt egészen átváltozott. Egész benseje csakugyan egy valóságos metamorphosison ment át, s a megviselt, elkínzott nő arcán oszla dozott a setét elkeseredés.

Elemér megérezte, hogy a Rubikont a szívhez szóló beszéde kiszámított fokozatosságával hihetetlen gyorsasággal átlépte, s már nem sokáig kell folytatnia a harcot, hogy ügyét diadalra juttassa: hogy anyja elvesse magától örült rögeszméit s teljesen a szív és a józan ész szavának engedve ne vessa magát továbbra is gátul az ő boldogságának.

— Szólj jó anyám! ugy-e nem vonod meg tölem áldásodat. Nagyon szeretem azt a leányt, s csak is vele lehetek boldog az életben. Nos anyám?

Ladányiné mozdulatlanul némán tekintett reá, még annyira nem volt lenyűgözve, hogy merőben kövesse szíve sugallatát, de erre fel-tárult a szomszéd szoba ajtaja és Leona alakja, borongó, méla homlokka jelent meg abban.

A leány a mellékteremben serényen selyem himzésén működött, de a mint azonban bátyja esedéklő szavai érinték fülét, elhalványultan egész alakjában reszkette szökelt fel ültéből, menten közelebb osont az ajtóhoz, hallott mindent, s most eljött, hogy kérdésével könyveivel elősegítse szeretett testvére boldogságát.

Valóban megindító volt midőn a két gyermek az anyát esdő, gyengéd szavakkal körülvette, a két nő szeméből megereedt a könyv forrása s könnyeik összevegýültek.

(Folyt. köv.)

Ladányiné egy ideig szoborszerű némasággal tekintett maga elé, a szörnyű fájdalom lezarta ajkait. Hogy fia, a család büszkesége, ily méltatlan tette re vetemedjék, ezt soha sem képzelte volna; kiméletlenül kikel saját anyja ellen, s azt a leányt szándékozik núl venni, kinek születéséhez gyalázatoság fűződik, a kinek bünös szenvedély adott életet. A komédiásnőnek és annak az embernek a leánya, ki ünkezőleg vetett véget életének, legyen az ő menyé? Irtózatos gondolat! Ladányiné azt hitte, hogy azonnal szörnyet hal. Fia, kibem mindí a jövendőbeii nagy minisztert látta, ime annyire eltörpült s örült látástól megkapatva lábbal tiporja a fényes miniszteri tárczát.

Tehát végös magasztos, nagyreményű tervét is megakarják semmisíteni?

— A legszerencsétlenebb anya vagyok! kiáltá fel roppant kétségbeesésében. Két gyermekem van, s mind a kettőnek a jövője, melyet én fényessé, nagygyá igyekeztem tenni, csak szánalomra méltóvá teszi őket, s megöl engemet, a feláldozó, gondos anyát.

Oh! érzem, hogy ezt a kiszívást nem bírom elviselni. Megtörtetek! megöltetek! — mondá Ladányiné hangos fuldokló zokogással, és leroskad erőtlenségű sértezt büszkeségének és elkeserített fennhéjázása utolsó fájdalmas kitörésével, a kerevetre.

Elemérnek megindult a szíve, midőn azt a búske, vas akaratú, kemény asszonyt, ki soha sem tűrt meg ellentmondást, ki előtt ha azt mondá: akarom! mindenki feltétlen engedelmességgel hajolt meg, ily lesújtottan, megtörtén, szenvedni látta.

Ladányiné valóban nagyon szenvedett, hasonlóan érezte magát ahhoz, aki felhatol a tündöklő magasba, és maga körül látja a népet lelkesültségében, s midőn azonban elérí a legmagasabb fokot egyszerre a tuloldali lejtőn hirtelenül alászáll a mindennapiság párányi légrékébe, a mi a világi nagyság végzetserű hanyatlását jelenti.

Csak még nem régebben ünnepelték, körülrajongták őt a milliommónót, fényes patélyában tartott lakomák és vigalmak ámulatot keltettek s ime most mindenki ellene van s még saját gyermekei is megtámadják. Minő rémséges összeomlás! Minő kétségbeeső pusztulás! elvitatathatlan buvás.

Szegény asszony veszte hitte magát e szánalmas helyzetben.

Elemér kissé érzékenyült, közelebb lépett hozzá s a megindító jószág hangján folytatá beszédét, melylyel megtámadta egyenkint eléggé kiméletesen minden gyengéjét; megértette vele, hogy ha azon az uton haladnak, melyet ő jelet ki, az egész család életi silány léhaság, s sivár érzéketlenség tölténé el, ami elkerülhetlenül valamennyiük boldogtalanságát eredményezné. Aztán rokonszenyű igyekezett támasztani benne szegény Viola iránt, szívhez szóló, meleg szavakkal kelt az üldözött, szerencsétlen gyermek védelmére és erősen küzdött, hogy megnyerje jó indulatát a leány iránt.

Elemér fenkölt lelkének egész erejéből szólott, egy nemesebb ihletlőt megkapatva, mint a forrás kristály tisztá vize ömlött gyors egymásutánban ajkain át a nemes, az igaz, a meggyőző érvek megragadó özöne. Hiszen ezek az érees, zengetes hangon elmondott szavak, melyek egy magasztosabb szív mélyéből fakadnak, még a márvány szívet is megindítanak, meggyőzték volna.

Ladányiné még folyton ellenszegülést tanusított, de érezte, hogy képtelen lesz a további ellentállásra, zokogása mindinkább elnémult, feszülten, figyelmesen kezdett hallgatni, okos elmés fia megindító, elragadó szavaira, szívében olyan különös változás állott be, s egész lénye a sajtószzerű varázs hatalma alatt megkönnyebbült és szinte felderült. Mintha egy szép álomban merengne lelke, mely édes érzettel árasztja el a kobelt s már közel volt, hogy felkiáltssa a lelkesült-ség hevével:

— Opiummérő Liam T. Evans egy a következő érdeke mekályas asszony napjától november vott be, (összesen, alakjában (20 esep vember 20-án kétsz gel 4 és 7 órakor, mérgezési tünetek követeztében fig hogy ne engedjék tekben, ha a gyermek opiumot kell adni.

— Országos v egyik legtekintélyes desen, holnap, sz niszterileg engedély mely alkalommal F. latságot rendez. A Debreczenből mint a nagy számmal készí

x **En kös telestítéssel,** Przem lesben, gyomorgöre vedtem, és Brandt tásu svájci labdaoc bozzal használva el hültek s miután é már teljesen jól ér állhatom meg, hogy uram, oly jó hatás köszönetem ki ne bensebb köszönetem vurm Adél. A fűnt bizonyítja Przem képviselősége, 1880 R. gyógyszerész s dobozzal) a gyógy meg kell figyelni v reszt vörös mezőbe

Ir „Egytetemes I a czime azon kivá legközelebb a jóhú pesti czög kiadásál a legjelesebb magy ket, rajzokat és az A szerkesztést Mik Elég talán, ha a k akik képviselve les litott kötetben: J. Beniczky-Bajza I. kosi Viktor, Bródy bók Zsigmond, Tol nai, Vértési stb. A zunk, nem minden mithatunk. A disze

A feledék

(Drám)

S z e m é l y hölgy; egy mély kettő a helybeli s varias rendőrkapit E l s

R e n d ő r z ért voltam b á megtudjam, kíván tetését?

A szép h Igen is, kívánom! lannal s most meg kívánom!

R e n d ő r hangon) — Meg lesz némi törvényes foit tenni . . . (Láthat nem lesz-e kellem

A szép h Ő nem fognak házkú R e n d ő r k szonyom; de meg A szép h Ő zás hangján): Soh

R e n d ő r k szonyom, e nélkül vényes eljárás.

A szép h Amennyiben t. i. k barátáság.)

A szebb h ért nem mondtad l vagy?

A szép h Ő egy évvel hasonló kapitány haligatott akkor h á n y é v e nem mertem most

A szebb h vigyázatlan vagy! megállapítottam eg e g e s z e l e t e m biztosság okáért f eshetik meg rajtam

S z e „Biboré” B é l a K i r á l y m á t adtak tegnap m u közönség előtt B é l a h e r c z e g

